Journal of Buddhist Education and Research
ISSN: 2586-9434 (Print) Vol.12 No.2 (April-June 2026)

Research Paper
JBER Scope: Education

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

Guidelines for Developing Academic Leadership in the Digital Age of School Administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3

พิชญดา บุญทองแพง[1*]

[1]วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, ประเทศไทย

Pichayada Boonthongpang[1]
[1]College of Asian Schoolers, Thailand
✉: *dreampcyd@gmail.com
(*Author Corresponding Email)

Received: 28 August 2025; Revised: 21 October 2025; Accepted: 29 October 2025
© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.61) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.83, S.D.=0.29) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล และด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าดัชนีความ

ต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ตามลำดับ แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 6 ด้าน 18 แนวทาง พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ควรกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายด้านการเรียนรู้ดิจิทัลที่ชัดเจน ครอบคลุมแนวทางการใช้สื่อ เทคโนโลยี ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารสถานศึกษา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความสามารถของครูด้านเทคโนโลยี จัดหาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกใช้แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสม เฉพาะที่ใช้ภายในโรงเรียน และด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งระบบฐานข้อมูลดิจิทัลกลาง ส่งเสริมการใช้ระบบฐานข้อมูลผู้เรียนที่มีความปลอดภัยและเชื่อถือ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล พบว่า ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.89, S.D.=0.24) ส่วนความเป็นไปได้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด($\overline{X}$ =4.74, S.D.=0.39)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ยุคดิจิทัล

Abstract

This research aimed to achieve two objectives: 1) to study the current status, desired status, and needs of academic leadership in the digital age of school administrators under the Office of the Basic Education Commission, Khon Kaen Province, Area 3; and 2) to study approaches for developing academic leadership in the digital age of school administrators under the Office of the Basic Education Commission, Khon Kaen Province, Area 3. The sample consisted of 298 school administrators and teachers from schools under the Office of the Basic Education Commission, Khon Kaen Province, Area 3, in the 2025 academic year. The research instruments used were questionnaires, interview forms, and appropriateness and feasibility assessment forms. Data were analyzed by percentages, frequencies, standard deviations, and content analysis. The results revealed that the current status of academic leadership in the digital age of school administrators under the Office of the Basic Education Commission, Khon Kaen Province, Area 3, both overall and in each aspect, was at a high level ($\overline{x}$ =3.80, SD=0.61). In order of increasing mean values, the highest mean score was found for digital academic vision, followed by digital learning management, data utilization and evaluation with technology, personnel development and digital skills, and the creation of a learning culture and innovation. And communication and participation through technology, respectively. The desired condition found that all aspects were at the highest level ($\overline{x}$ =4.83, SD=0.29) In order of the average value from highest to lowest, it was found that personnel development and digital skills had the highest average value, followed by creating a culture of learning and innovation, using information and evaluating with technology, communication and participation through technology, having a digital academic vision, and managing learning with digital technology, respectively. In terms of essential needs, in order of highest to lowest, it was found that managing learning with digital technology had the highest need index value, followed by creating a culture of learning and innovation, having a digital academic vision, personnel development and digital skills, and communication and participation through technology,

respectively. Guidelines for Developing Academic Leadership in the Digital Age of School Administrators Total of 6 sides 18 Guidelines found that in managing learning with digital technology, a clear vision and policy for digital learning should be established, covering the guidelines for the use of media and technology. In terms of creating a culture of learning and innovation, educational administrators should provide opportunities for teachers to play a leading role in the academic circle and connecting with external professional networks, which will help the organization's learning progress and continuity. In terms of having a digital academic vision, educational administrators should be aware of the need to incorporate digital technology as an important element in educational administration. Keeping up with technological changes. In terms of personnel and digital skills development, school administrators should develop and promote teachers' technological competencies and provide and develop a school technology infrastructure. In terms of communication and participation through technology, school administrators should select appropriate digital applications or platforms specifically for school use. In terms of data use and technology-based assessment, school administrators should establish a central digital database system and promote the use of a secure and reliable student database system. The evaluation of the appropriateness and feasibility of academic leadership development approaches in the digital age found that overall suitability was at the highest level ($\bar{x}$ =4.89, S.D.=0.24). Overall feasibility was at the highest level ($\bar{x}$ =4.74, S.D.=0.39).

Keyword: Development guidelines, Academic Leadership, Digital Age

1. บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดโดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผล พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในศตวรรษที่ 21 โลกกำลังเข้าสู่ยุคของเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy and Society) ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกมิติของชีวิต การศึกษาในฐานะรากฐานของการพัฒนามนุษย์จึงต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการประเมินผล จึงเป็นแนวทางสำคัญของ Digital Transformation in Education ซึ่งไม่เพียงเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ แต่ยังเปลี่ยนวัฒนธรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับโลกยุคใหม่

โดยในปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีโรงเรียนทั้งทั้งหมด 170 โรงเรียนทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ (NT) ผลการทดสอบระดับชาติขั้น พื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการประเมินส่วนใหญ่ต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และ ผลการประเมิน PISA ของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี (มัธยมศึกษาปีที่3) มีผลการทดสอบที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการจัด

กิจกรรมการเรียน การสอนและการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการ ทางด้านงานวิชาการโดยใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลให้เหมาะสมกับยุคสมัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3, 2566)

ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการหาแนวทางในการส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการวิจัย รวมทั้งผู้ที่มีความสนใจจะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของตนเอง และการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีวิธีดำเนินการวิจัยแบบออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ เพื่อทำการสังเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ นำมาซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล
ด้านที่ 2 การพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล
ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
ด้านที่ 4 การใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี
ด้านที่ 5 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม
ด้านที่ 6 การสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie Morgan, 1970) ได้จำนวนทั้งสิ้น 298 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนอำเภอ 5 อำเภอ จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 115 คน และครู จำนวน 183 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง และอำเภอ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ลักษณะตอบสนองคู่ (Dual - Response Format) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล 2) การพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล 3) การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล 4) การใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม และ 6) การสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยเลือกวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ 1) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี ขึ้นไป 2) มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา หรือการวิจัยทางการศึกษา หรือวัดและประเมินผลการศึกษา หรือด้านการศึกษา 3) มีประสบการณ์ด้านการบริหารด้านวิชาการอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทาง

วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 13 คน ประเมินโดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี ขึ้นไป 2) สำเร็จการศึกษาทางการบริหารการศึกษา หรือสาขาทางด้านการศึกษา หรือสาขาทางด้านการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในระดับปริญญาโทขึ้นไป 3) มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา หรือบริหารการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นแบบประเมินที่ใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ จากระดับมากที่สุดถึงระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$PNI_{modified}$	ลำดับที่
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล	3.92	0.63	มาก	4.70	0.39	มากที่สุด	**0.279**	**3**
2. ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล	3.83	0.42	มาก	4.95	0.43	มากที่สุด	**0.277**	**4**
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	3.87	0.81	มาก	4.68	0.45	มากที่สุด	**0.286**	**1**
4. ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี	3.85	0.52	มาก	4.91	0.41	มากที่สุด	**0.202**	**6**
5. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม	3.68	0.57	มาก	4.93	0.44	มากที่สุด	**0.284**	**2**
6. ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี	3.65	0.72	มาก	4.86	0.35	มากที่สุด	**0.239**	**5**
รวม	**3.80**	**0.61**	**มาก**	**4.83**	**0.29**	**มากที่สุด**	**0.261**	**-**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน ของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ($\overline{X}$ =3.92, S.D.=0.63) ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.81) ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ($\overline{X}$ =3.85, S.D.=0.52) ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ($\overline{X}$ =3.83, S.D.=0.42) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.57) ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.61) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ ของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.83, S.D.=0.29) และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ($\overline{X}$ =4.95, S.D.=0.43) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ($\overline{X}$ = 4.93, S.D.=0.44) ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ($\overline{X}$ =4.91, S.D.=0.41) ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.86 , S.D. = 0.35) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ($\overline{X}$ = 4.70, S.D.=0.39) และด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ($\overline{X}$ =4.68, S.D.= 0.45) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็น ของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{Modified}$=0.286) รองลงมาด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ($PNI_{Modified}$ = 0.284) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ($PNI_{Modified}$ = 0.279) ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ($PNI_{Modified}$ = 0.277) ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ($PNI_{Modified}$ = 0.239) และด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ($PNI_{Modified}$ = 0.202) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	4.96	0.11	มากที่สุด	4.84	0.46	มากที่สุด
ด้านที่ 2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม	4.92	0.11	มากที่สุด	4.81	0.46	มากที่สุด
ด้านที่ 3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล	4.89	0.22	มากที่สุด	4.76	0.47	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล	4.79	0.26	มากที่สุด	4.71	0.40	มากที่สุด
ด้านที่ 5 ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี	4.77	0.25	มากที่สุด	4.70	0.33	มากที่สุด
ด้านที่ 6 ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี	4.75	0.37	มากที่สุด	4.64	0.46	มากที่สุด
รวม	4.84	0.24	มากที่สุด	4.74	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุลดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีทั้งหมด 6 ด้าน ความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุลดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$=4.84, S.D.=0.24) และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}$=4.96, S.D.=0.11) รองลงมา คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ($\bar{X}$=4.92, S.D.=0.11) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ($\bar{X}$=4.89, S.D.=0.22) ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ($\bar{X}$=4.79, S.D.=0.26) ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ($\bar{X}$=4.77, S.D.=0.25) และด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ($\bar{X}$=4.75, S.D.=0.37) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ส่วนความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ความเป็นไปได้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$=4.74, S.D.=0.39) และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.84, S.D.=0.46) รองลงมา คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ($\bar{X}$=4.81, S.D.=0.46) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ($\bar{X}$=4.76, S.D.=0.47) ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ($\bar{X}$=4.71, S.D.=0.40) ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ($\bar{X}$=4.70, S.D.=0.33) และด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ($\bar{X}$=4.64, S.D.=0.39) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

ผลการวิจัย แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.80, S.D.=0.61) เรียงลำดับสภาพ ปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการใช้ข้อมูลและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ตามลำดับ ซึ่งผลที่ปรากฏเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนในยุคดิจิทัล วิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัลช่วยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเห็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ทันสมัยและตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม สร้างความเข้าใจและแรงบันดาลใจแก่บุคลากร การมองเทคโนโลยีเป็นโอกาสในการพัฒนา (Seeing Technology as an Enabler) ผู้บริหารมองเทคโนโลยีไม่ใช่ภาระ แต่เป็นเครื่องมือสร้างคุณค่าใหม่ในการจัดการเรียนรู้ การใช้ระบบออนไลน์ในการติดตามผลสัมฤทธิ์ การสื่อสารภายในองค์กร และการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sheninger (2019) ด้าน Opportunity และ Communication ที่เน้นการใช้ดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและสร้างความร่วมมือในองค์กร สอดคล้องกับ ฉัตรชัย จันทา (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครพนม พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้เสนอ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยให้ผู้บริหารนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาคุณภาพครู โดยให้ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมสัมมนาและศึกษาต่อพัฒนาตนเองตามจรรยาบรรณวิชาชีพ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาครูนิเทศกำกับติดตาม และตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน มีการให้รางวัลและแรงจูงใจสำหรับครู สอดคล้องกับ ปณิดา สุภารมย์ (2565) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.83, S.D.=0.29) เรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล และด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ในสถานศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดทักษะดิจิทัล ผู้บริหารจึงต้องใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย กำหนดทิศทางโครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ กลยุทธ์เชิงนวัตกรรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัลทำให้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกภาคส่วน เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน บุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัลสามารถใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบสารสนเทศเพื่อจัดการ

ข้อมูล ทำงานรวดเร็ว ลดข้อผิดพลาด และเพิ่มคุณภาพของผลงานได้ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน องค์กรหรือสถานศึกษาที่พัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัล การพัฒนาทักษะดิจิทัลช่วยให้บุคลากรเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา บุคลากรที่คุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จะมีโอกาสเรียนรู้การคิดเชิงตรรกะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และการใช้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกรัตน์ เชื้อวังคำและวัลลภา อารีรัตน์ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี และด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยีตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เล็งเห็นว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดิจิทัล โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ผู้เรียนต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อพร้อมต่อการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม เทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่จำกัดด้วยสถานที่หรือเวลา ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนค้นคว้า สร้างสรรค์ และแลกเปลี่ยนความรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น พัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นต่อการทำงาน การใช้เครื่องมือดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล การคิดเชิงสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยี สนับสนุนการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและต่อเนื่อง (Lifelong Learning) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ทั้งในรูปแบบออนไลน์ หรือการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพิ่มประสิทธิภาพการสอนและการบริหารจัดการการศึกษา ครูสามารถใช้ระบบดิจิทัลในการติดตามผลการเรียน วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของผู้เรียน และปรับแผนการสอนได้ตรงความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ภาวะผู้นำดิจิทัล มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการทำงานร่วมกับเครือข่าย การพัฒนาโครงสร้างขององค์กรโดยเน้นเทคโนโลยีดิจิทัล การกำกับติดตามด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การส่งเสริม พัฒนาและสร้างเทคโนโลยีดิจิทัลแก่บุคลากร ตลอดจนการเป็นพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาแก่บุคลากร

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ทั้ง 6 ด้าน มีจำนวน 18 แนวทาง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ

ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อนำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละตัวชี้วัดในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มาหาค่าดัชนีความจำเป็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นอยู่ในลำดับแรก เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาต้องพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ ที่มีความแตกต่าง กันอยู่เสมอ ตามบริบทและความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยใหม่ ทำให้ผู้บริหารต้องคิดและหาวิธีการแก้ไข ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สภาพปัญหา บริบท สิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดี จัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อ รู้จุดอ่อน จุดแข็ง วางแผนพัฒนาอย่างตรงประเด็นและขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่ยุคดิจิทัลได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการเปลี่ยนแปลงนอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะเกิดภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงจากการสร้าง วัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานผ่านรูปแบบที่ทันสมัย สอดคล้องกับ พิชญ์สินี มะโน (2562) ที่สรุปคุณลักษณะความเป็นนักวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่เชื่อมโยงกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) พร้อมปรับตัวและขับเคลื่อนองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เข้าใจการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ การนิเทศ และการบริหารจัดการข้อมูล เป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) ส่งเสริม สนับสนุน และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูและนักเรียน ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำจึงจำเป็นต้องพยายามรวบรวมประสบการณ์การบริหารจากสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ด้านที่ 2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม เมื่อนำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละตัวชี้วัดในด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรมมาหาค่าดัชนีความจำเป็น พบว่า รู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน จัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอกับผู้เรียนและเข้าถึงได้สะดวก มีคำดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้นวัตกรรมมีความจำเป็น เพราะเป็นกลไกที่จะทำให้โรงเรียน ทันต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาทักษะของผู้เรียนและครู สร้างแรงจูงใจและทำให้องค์กรมีความยั่งยืนในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรม รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำ ทางวิชาการในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล และ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านที่ 3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล เมื่อนำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละตัวชี้วัดในด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัลมาหาค่าดัชนีความจำเป็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์ เป้าหมายใหม่ ๆ เพื่อนำมาสร้างวิสัยทัศน์ในการยกระดับคุณภาพขององค์กรมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของยุคใหม่ที่มีนโยบายการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันการเปลี่ยนแปลงนั้น การกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมายใหม่ ๆ เพื่อนำมาสร้างวิสัยทัศน์จะช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางที่จะเดินไปขององค์ร โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน ช่วยให้ครูและบุคลากรทุกคนรู้ว่า แต่ละคนมีความสำคัญต่อกามุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างไร และรู้ว่าจะทำอะไร ทำไมต้องทำ ทำอย่างไร และทำเมื่อใด เป็นการกระตุ้นให้ครูและบุคลากรเกิดความสนใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ท้าท้ายและทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ สอดคล้องกับ เอกรัตน์ เชื้อวังคำ (2564) ได้เสนอ รูปแบบผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเป็นพลเมืองดิจิทัล 2) ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และ 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล เมื่อนำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละตัวชี้วัดในด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล มาหาค่าดัชนีความจำเป็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลพัฒนะทักษะดิจิทัล เพื่อพัฒนาครูบุคลากรของโรงเรียนได้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เพื่อยกระดับสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม เป็นการตั้งเป้าหมายในระยะยาวที่องค์กรจะก้าวไปให้ชัดเจน เพื่อทำให้ทุกคนในองค์กรมุ่งไปทางเดียวกัน หรือมีเป้าหมายเดียว สอดคล้องกับ ต้องลักษณ์ บุญธรรม. (2559).) ได้ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนบทบาทหน้าที่ของครูและผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิรูปโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด การกำหนดการสอนและกระบวนการจัดการศึกษาของครูมีความสำคัญพอกัน การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของครู และบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนเป็นกุญแจบอกถึงการพัฒนาวิชาชีพครู ประสบการณ์และการปฏิบัติเป็นตัวกำหนดคุณภาพในการสอนและการพัฒนาวิชาชีพให้สูงขึ้น ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับ 1) ความเชื่อมัน ความเข้าใจของครูในการปฏิรูปการศึกษา 2) พื้นฐานทางการศึกษาของครู 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน 4) บทบาทครู บทบาทผู้เรียน 5) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ 6) จัดหาเทคนิคใหม่ และสอดคล้องกับ ไชยา ภาวะบุตร (2565) ได้สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมีความสำคัญมากเพราะภาวะ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Visionary Leadership) ผู้นำต้องมองเห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงจากสังคมฐานความรู้และเทคโนโลยี และถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้องค์กรเข้าใจและเดินไปในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัย

พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้นำต้องสนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (Capacity Building) มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู บุคลากร และผู้เรียน เพื่อให้ทุกคนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ผู้นำควรสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน สนับสนุนนวัตกรรมและการแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) ผู้นำต้องมีทักษะในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล เพื่อไม่ให้องค์กรล้าหลังการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างโปร่งใสและทั่วถึง

ด้านที่ 5 ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี เมื่อนำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละตัวชี้วัดในด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี มาหาค่าดัชนีความจำเป็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และพัฒนาองค์กรให้เป็นสังคมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมายใหม่ ๆ เพื่อให้ครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองเข้าใจทิศทางการดำเนินงานและเป้าหมายทางวิชาการดิจิทัลร่วมกัน การสื่อสารผ่านเครือข่ายดิจิทัลเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน สอดคล้องกับ กนกวรรณ จันทรนิมะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางการ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญโดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะเกิดภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงจากการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานผ่านรูปแบบที่ทันสมัย ภายใต้หลักการมีส่วนร่วมและเปิดใจกว้าง ด้านการคิดสร้างสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายการ พัฒนา มุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนมีเป้าหมายในการคิดสร้างสรรค์ให้ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารโรงเรียนด้วยการสร้างแรงจูงใจให้แสดงศักยภาพของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียนคิดและเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ ตลอดจนการจัดกิจกรรม การจัดผึกอบรมและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สาธร ทรัพย์รวงทอง (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าผลการ วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร มี 7 องค์ประกอบ และในประกอบที่สำคัญคือการทำงานเป็นทีม และผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความถูกต้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านที่ 6 ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี เมื่อนำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละตัวชี้วัดในด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี มาหาค่าดัชนีความจำเป็น

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี เพื่อสร้างระบบการตัดสินใจที่อิงข้อมูลจริง พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และบุคลากร เสริมความโปร่งใส และยกระดับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการใช้เทคโนโลยีช่วยให้กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลมีความสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใสมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารสามารถติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563)ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการควรมีการใช้ข้อมูลที่ถูกรวบรวมผ่านระบบต่าง ๆ เพื่อประเมินผลอย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ผ่านการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในปีถัดไป โดยมุ่งเน้นการมีทรัพยากรที่พร้อมสนับสนุนทั้งในด้านบุคลากร วิธีการ และระบบประเมินผลที่เชื่อถือได้ และยังสอดคล้องกับ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการใช้ข้อมูลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการเปลี่ยนแปลงนอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะเกิดภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงจากการสร้าง วัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานผ่านรูปแบบที่ทันสมัย

เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิด Digital Leadership Framework ของ Sheninger (2019) การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถกำหนดนโยบายในะดับเขตพื้นที่ได้ดังนี้ 1) กำหนดยุทธศาสตร์ เขตพื้นที่ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital Learning District Strategy) เชื่อมโยงนโยบายกับบริบทท้องถิ่น โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นฐาน 2) สร้างระบบสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง จัดหลักสูตรอบรมภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลโดยใช้แนวทางจาก Sheninger เป็นกรอบ 3) กำหนดนโยบายการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหาร (Data-Driven Decision Making) เขตพื้นที่ต้องมีฐานข้อมูลดิจิทัลที่เชื่อมโยงระหว่างโรงเรียน เพื่อใช้วิเคราะห์และวางแผนการพัฒนา 4) สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Culture) ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี และมีทัศนคติที่เปิดรับนวัตกรรมใหม่ 5) จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนภาวะผู้นำดิจิทัลระดับเขตพื้นที่ มีหน้าที่วางนโยบาย กำกับ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนในสังกัด

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการดิจิทัล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริม ยกระดับคุณภาพและ

มาตรฐานการศึกษา จะช่วยสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควร สื่อสารอย่างโปร่งใส รวดเร็ว และหลากหลายช่องทาง ควบคู่กับการ สร้างพื้นที่ให้ครู บุคลากร และผู้ปกครองมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี เพื่อสร้างความร่วมมือและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรการเรียนรู้ดิจิทัลที่แท้จริง

จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรและทักษะดิจิทัล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำหน้าที่เป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) โดยกำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร สร้างโอกาสการพัฒนา และสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ครูและบุคลากรมี ทักษะดิจิทัลที่เพียงพอและทันสมัย ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน และมีแนวทางการพัฒนา 18 แนวทาง ซึ่งแต่ละแนวทางจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความสำคัญของแนวทางการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาหรือไม่เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ ความเข้าใจ และแนวทาง พัฒนาไปใช้อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป

3 ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบจัดอบรม Digital Leadership สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ทุก 2 ปี หรือวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ จันทรนิมะ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10*(39), 93–101.

ฉัตรชัย จันทา. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].

ไชยา ภาวะบุตร. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Academic leadership)* (ฉบับปรับปรุง). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ต้องลักษณ์ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 7*(2), 217–225.

ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต].

ปณิดา สุภารมย์. (2565). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย].

พิชญ์สินี มะโน. (2562). ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในยุค digital disruption ต่อการศึกษา. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 18*(1), 1–6.

รุจาภรณ์ ลักษณะดี. (2565). *ภาวะผู้นำการดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก].

รุ่งรัตน์ พลชัย. (2565). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1*(3), 53–62.

ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

สาธร ทรัพย์รวงทอง. (2566). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิจัยวิชาการ, 6*(3), 309–324.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ 3 มิถุนายน 2568, จาก http://www.onec.go.th/onec_-backoffice/uploads/Book/-file.pdf

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566–2570*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3.

เอกรัตน์ เชื้อวังคำ, และวัลลภา อารีรัตน์. (2564). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.

Sheninger, E. (2019). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times* (2nd ed.). Corwin Press.